

Υπόθεση C-124/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

5 Μαρτίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

2 Μαρτίου 2020

Εκκαλούσα:

Bank Melli Iran, ανώνυμη εταιρία ιρανικού δικαίου

Εφεσίβλητη:

Telekom Deutschland GmbH

Hanseatisches Oberlandesgericht

[παραλειπόμενα]

Δ ι ά τ α ξ η

Στην υπόθεση

BANK MELLI IRAN, ανώνυμη εταιρία ιρανικού δικαίου, [παραλειπόμενα]
Αμβούργο

–Ενάγουσα, εκκαλούσα και εφεσίβλητη–

[παραλειπόμενα]

κατά

Telekom Deutschland GmbH, [παραλειπόμενα] Βόννη

–Εναγόμενης, εφεσίβλητης και εκκαλούσας–

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] το 11ο πολιτικό τμήμα του Hanseatisches Oberlandesgericht (εφετείου Αμβούργου, Γερμανία) [παραλειπόμενα] εξέδωσε στις 2 Μαρτίου 2020 την ακόλουθη διάταξη:

- I. Αναστέλλει τη διαδικασία.
- II. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως επί των εξής ερωτημάτων που αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2271/96 του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 1996 για την προστασία από τις συνέπειες της εξωεδαφικής εφαρμογής ορισμένων νόμων που θεσπίστηκαν από μια τρίτη χώρα, και των μέτρων που βασίζονται σ' αυτούς ή απορρέουν από αυτούς (ΕΕ L 309 της 29ης Νοεμβρίου 1996, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2018/1100 της Επιτροπής, της 6ης Ιουνίου 2018 (ΕΕ L 199 I της 7ης Αυγούστου 2018, σ. 1): **[σελίδα 2 του πρωτοτύπου]**
  1. Εφαρμόζεται το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 μόνον εάν ο οικονομικός φορέας της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 11 του ως άνω κανονισμού, λαμβάνει άμεσες ή έμμεσες διοικητικές ή δικαστικές εντολές που έχουν δοθεί από τις ΗΠΑ ή αρκεί για την εφαρμογή του το ότι η δραστηριότητα του οικονομικού φορέα της Ένωσης αποσκοπεί στη συμμόρφωση με δευτερογενείς κυρώσεις, ακόμη και χωρίς την ύπαρξη τέτοιων εντολών;
  2. Σε περίπτωση που στο πρώτο ερώτημα δοθεί η δεύτερη ως άνω απάντηση από το Δικαστήριο: Αποκλείει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 ερμηνεία του εθνικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται στην καταγγέλλουσα να τερματίσει οποιαδήποτε πάγια συμβατική σχέση με έναν αντισυμβαλλόμενο, ο οποίος έχει καταχωρισθεί στον κατάλογο SDN (Specially Designated Nationals List - Κατάλογο ειδικώς σημασμένων υπηκόων) του OFAC (Office of Foreign Assets Control - Γραφείου Ελέγχου Αλλοδαπών Περιουσιακών Στοιχείων) των ΗΠΑ –ώστε η καταγγελία να γίνεται με κίνητρο τη συμμόρφωση προς τις κυρώσεις των ΗΠΑ– χωρίς να απαιτείται λόγος καταγγελίας και συνεπώς χωρίς να χρειάζεται να εκθέσει και να αποδείξει στο πλαίσιο αστικής διαδικασίας ότι ο λόγος για την καταγγελία δεν ήταν σε καμία περίπτωση η συμμόρφωση προς τις κυρώσεις των ΗΠΑ;
  3. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης από το Δικαστήριο στο δεύτερο ως άνω ερώτημα: Πρέπει η τακτική καταγγελία, η οποία γίνεται κατά παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96, να θεωρηθεί υποχρεωτικά ανίσχυρη ή ο σκοπός του κανονισμού εκπληρώνεται και με άλλες κυρώσεις, όπως για παράδειγμα με την επιβολή χρηματικού προστίμου;

4. Σε περίπτωση που στο τρίτο ερώτημα δοθεί από το Δικαστήριο η πρώτη ως άνω απάντηση: Ισχύει τούτο υπό το πρίσμα των άρθρων 16 και 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφενός, και της δυνατότητας χορήγησης απαλλαγών σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 2271/96, αφετέρου, ακόμη και όταν ο οικονομικός φορέας της Ένωσης απειλείται με σημαντικές οικονομικές ζημίες στην αμερικανική αγορά (εν προκειμένω: το 50 % του κύκλου εργασιών του ομίλου) εάν διατηρήσει τις επιχειρηματικές σχέσεις του με τον καταχωρισμένο στον κατάλογο αντισυμβαλλόμενο;

Σ κ ε π τ ι κ ό :

Η ενάγουσα είναι ιρανική τράπεζα που έχει συσταθεί βάσει του ιρανικού δικαίου και διατηρεί υποκατάστημα στη Γερμανία με έδρα το Αμβούργο, στο οποίο απασχολούνται 36 εργαζόμενοι. Η κύρια εμπορική δραστηριότητα της ενάγουσας είναι η προώθηση του εξωτερικού εμπορίου με το Ιράν. [σελίδα 3 του πρωτοτύπου]

Η εναγόμενη είναι θυγατρική εταιρία της Deutsche Telekom AG, μίας από τις μεγαλύτερες γερμανικές εταιρίες παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών με έδρα τη Βόννη. Ο όμιλος απασχολεί περισσότερους από 270 000 εργαζομένους παγκοσμίως, εκ των οποίων περισσότεροι από 50 000 απασχολούνται στις ΗΠΑ, όπου πραγματοποιείται περίπου το 50 % του κύκλου εργασιών.

Μεταξύ των διαδίκων έχει συναφθεί σύμβαση-πλαίσιο, δυνάμει της οποίας η ενάγουσα μπορεί να συνδυάσει όλες τις συνδέσεις της επιχείρησής της σε διάφορα σημεία της Γερμανίας σε μία σύμβαση. Στο πλαίσιο αυτής της συμβατικής σχέσης, η ενάγουσα παρήγγειλε πλείονα προϊόντα από την εναγόμενη, τα οποία στη συνέχεια η εναγόμενη παρέδωσε και τιμολόγησε. Οι συμβάσεις αυτές αποτελούν την αποκλειστική βάση των εσωτερικών και εξωτερικών δομών επικοινωνίας της ενάγουσας στη Γερμανία. Χωρίς τις παρεχόμενες από την εναγόμενη υπηρεσίες, η ενάγουσα –τουλάχιστον επί του παρόντος– δεν είναι σε θέση να προβεί σε επιχειρηματικές συναλλαγές μέσω του γερμανικού υποκαταστήματός της.

Ο μηνιαίος κύκλος εργασιών που πραγματοποιεί η εναγόμενη μέσω της ενάγουσας ανέρχεται σε 2 000,00 και πλέον ευρώ. Η ενάγουσα εκπλήρωνε πάντοτε πλήρως και εμπροθέσμως τις υποχρεώσεις της έναντι της εναγόμενης.

Μετά την καταγγελία από τις ΗΠΑ το 2018 της συμφωνίας για το Ιράν της 14ης Ιουλίου 2015 [Joint Comprehensive Plan of Action - Κοινό Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης (ΚΟΣΔ)], που είχε ως αποτέλεσμα να τεθούν σε ισχύ εκ νέου οι πρωτογενείς κυρώσεις ITSR (Iran Transactions and Sanctions Regulations – Ρυθμίσεις για τις συναλλαγές με το Ιράν και κυρώσεις), η ενάγουσα καταχωρίστηκε στον κατάλογο των κυρώσεων SDN (Specially Designated Nationals and Blocked Person List - Κατάλογος ειδικώς σημασμένων υπηκόων

και των προσώπων για τα οποία ισχύουν απαγορεύσεις) του OFAC (Office of Foreign Assets Control - Γραφείου Ελέγχου Αλλοδαπών Περιουσιακών Στοιχείων). Μέρος του καθεστώτος κυρώσεων που επιβλήθηκαν αποτελούν οι λεγόμενες δευτερογενείς κυρώσεις (secondary sanctions), οι οποίες απαγορεύουν στους μη Αμερικανούς υπηκόους κάθε επιχειρηματική συναλλαγή με Ιρανούς πολίτες και ιρανικές επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται στον κατάλογο SDN.

Στις 5 Νοεμβρίου 2018 τέθηκαν σε ισχύ από τις ΗΠΑ νέες κυρώσεις κατά του Ιράν, οι οποίες αφορούσαν κυρίως τον χρηματοπιστωτικό, τον τραπεζικό και τον πετρελαϊκό τομέα. Η ενάγουσα επλήγη από αυτές και, ακολούθως, το δίκτυο τηλεπικοινωνιών της SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication – παγκόσμιας εταιρίας διατραπεζικών χρηματοπιστωτικών τηλεπικοινωνιών), συνεταιρισμός που έχει συσταθεί βάσει του βελγικού δικαίου, ανέστειλε τη λειτουργία της με ισχύ από τις 12 Νοεμβρίου 2018.

Με έγγραφο της 16ης Νοεμβρίου 2018, η εναγόμενη κατήγγειλε όλες τις συμβάσεις με άμεση ισχύ [παραλειπόμενα]. Την ίδια ημερομηνία, η εναγόμενη έστειλε παρόμοιο έγγραφο καταγγελίας σε τουλάχιστον τέσσερις ακόμη πελάτες της που σχετίζονται με το Ιράν και εδρεύουν στη Γερμανία. **[σελίδα 4 του πρωτοτύπου]**

Όλες οι εταιρίες έχουν ως κοινό ότι έχουν καταχωρισθεί στον κατάλογο SDN των ΗΠΑ. Συνολικά, η εναγόμενη κατήγγειλε συμβάσεις με δέκα επιχειρήσεις που συνδέονται με το Ιράν.

Στο πλαίσιο διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων που κίνησε η ενάγουσα, το Landgericht Hamburg (πρωτοδικείο Αμβούργου, Γερμανία), με απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2018 [παραλειπόμενα], εξέδωσε προσωρινή διαταγή με την οποία υποχρέωσε την εναγόμενη να εκτελέσει τις ισχύουσες συμβάσεις μέχρι τη λήξη της προθεσμίας τακτικής καταγγελίας. [παραλειπόμενα]

Με έγγραφο της 11ης Δεκεμβρίου 2018 [παραλειπόμενα], η εναγόμενη κοινοποίησε μία ακόμη δήλωση καταγγελίας. Το σχετικό απόσπασμα του εν λόγω εγγράφου έχει ως εξής:

«(...) Με το έγγραφο της 16ης Νοεμβρίου 2018, είχαμε καταγγείλει με άμεση ισχύ τις υπηρεσίες που παρατίθενται κατωτέρω. Ως καθαρά προληπτικό μέτρο, με την παρούσα καταγγέλλουμε τις εν λόγω υπηρεσίες και με τακτική καταγγελία το συντομότερο δυνατόν.»

Οι προθεσμίες για την τακτική καταγγελία ορισμένων συμβάσεων έχουν ήδη λήξει στις 25 Ιανουαρίου 2019, 10 Φεβρουαρίου 2019, 13 Μαρτίου 2019, 10 και 25 Σεπτεμβρίου 2019 και 30 Ιανουαρίου 2020. Οι υπόλοιπες συμβάσεις εξακολουθούν να είναι σε ισχύ μέχρι τις 22 Αυγούστου 2020 και 7 Ιανουαρίου 2021, αντίστοιχα.

Η ενάγουσα ζήτησε πρωτοδίκως να υποχρεωθεί η εναγόμενη να ενεργοποιήσει όλες τις συμβατικές συμφωνημένες γραμμές.

Το Landgericht (πρωτοδικείο) υποχρέωσε την εναγόμενη να εκτελέσει τις συμβάσεις μέχρι τη λήξη της εκάστοτε προθεσμίας για τακτική καταγγελία και απέρριψε την αγωγή κατά τα λοιπά. Έκρινε επίσης την τακτική καταγγελία των επίδικων συμβάσεων από την εναγόμενη ως έγκυρη. Ειδικότερα, έκρινε, ότι δεν αντιβαίνει στο άρθρο 5 του κανονισμού 2271/96.

Η ενάγουσα άσκησε έφεση κατά του τμήματος αυτής της απόφασης το οποίο απέρριπτε την αγωγή. Εμμένει στην άποψη ότι η τακτική καταγγελία που της κοινοποίησε η εναγόμενη προσκρούει στο άρθρο 5 του κανονισμού 2271/96 και, ως εκ τούτου, είναι ανίσχυρη.

Μετά τη δημοσίευση της απόφασης του Landgericht (πρωτοδικείου), η εναγόμενη αποσύνδεσε μία από τις επίδικες γραμμές λόγω της λήξης της προθεσμίας τακτικής καταγγελίας στις 10 Φεβρουαρίου 2019. Όλες οι άλλες γραμμές είναι επί του παρόντος ενεργές. **[σελίδα 5 του πρωτοτύπου]**

II.

Η απόφαση επί της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2271/96 του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 1996 για την προστασία από τις συνέπειες της εξωεδαφικής εφαρμογής ορισμένων νόμων που θεσπίστηκαν από μια τρίτη χώρα, και των μέτρων που βασίζονται σ' αυτούς ή απορρέουν από αυτούς (ΕΕ L 309 της 29ης Νοεμβρίου 1996, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2018/1100 της Επιτροπής, της 6ης Ιουνίου 2018 (ΕΕ L 199 I της 7ης Αυγούστου 2018, σ. 1). Συνεπώς, πριν από την έκδοση απόφασης επί της εφέσεως που άσκησε η ενάγουσα, πρέπει να ανασταλεί η διαδικασία και να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

Οι διάδικοι αμφισβητούν το κύρος της τακτικής καταγγελίας της 11ης Δεκεμβρίου 2018 [παραλειπόμενα], με την οποία η εναγόμενη επίζητεί να τερματίσει την επιχειρηματική της σχέση με την ενάγουσα. Το δικαίωμα τακτικής καταγγελίας των συμβάσεων που διέπονται από το γερμανικό δίκαιο απορρέει αδιαμφισβήτητα από τους γενικούς όρους παροχής υπηρεσιών της εναγόμενης.

Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η εν λόγω καταγγελία συνιστά παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 και, ως εκ τούτου, είναι ανίσχυρη. Η εναγόμενη διατείνεται ότι δεν υφίσταται παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96.

1. α) Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος:

Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι η καταγγελία από την εναγόμενη είχε ως αποκλειστικό κίνητρο τη συμμόρφωση με τις δευτερογενείς κυρώσεις που

επέβαλαν οι ΗΠΑ. Εντούτοις, δεν έχει αποδείξει ότι προηγήθηκαν της καταγγελίας άμεσες ή έμμεσες διοικητικές ή δικαστικές εντολές των ΗΠΑ. Με απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 2020 [παραλειπόμενα], το Oberlandesgericht Köln (εφετείο Κολωνίας, Γερμανία) έκρινε ότι σε μια τέτοια περίπτωση το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 σίγουρα δεν τυγχάνει εφαρμογής. Το δικάζον τμήμα δεν συμμερίζεται αυτή την άποψη, αλλά αντιθέτως εκτιμά ότι η ύπαρξη δευτερογενών κυρώσεων είναι αφ' εαυτής επαρκής, διότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος για την αποτελεσματική εφαρμογή της απαγόρευσης συμμόρφωσης προς τέτοιες κυρώσεις που θέτει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96.

β) Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

Το δικαίωμα τακτικής καταγγελίας, το οποίο επικαλείται η εναγόμενη, δεν προϋποθέτει κανέναν λόγο καταγγελίας. Η εναγόμενη φρονεί ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 δεν αλλάζει τίποτα, διότι η διάταξη της παρέχει την επιχειρηματική ελευθερία να τερματίσει την επιχειρηματική σχέση με την ενάγουσα [σελίδα 6 του πρωτοτύπου] ανά πάσα στιγμή. Τα κίνητρά της είναι ανεξάρτητα από αυτό.

Η εναγόμενη στηρίζεται στο έγγραφο «Επεξηγηματικό σημείωμα – Ερωτήσεις και Απαντήσεις: έγκριση της επικαιροποίησης της νομοθεσίας θωράκισης» της Επιτροπής της 7ης Αυγούστου 2018 (C/2018/5344, EE C 277 I της 7.8.2018, σ. 4 έως 10).

Το σημείο 5 αυτού αναφέρει τα ακόλουθα:

«Η νομοθεσία θωράκισης αναγκάζει τους οικονομικούς φορείς της ΕΕ να συναλλάσσονται επιχειρηματικά με το Ιράν ή την Κούβα; Τι στάση καλούνται να τηρήσουν ανάμεσα στην καταχωρημένη εξωεδαφική νομοθεσία και τη νομοθεσία θωράκισης;

Οι οικονομικοί φορείς της ΕΕ είναι ελεύθεροι να ασκούν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες κατά την κρίση τους, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία. Αυτό σημαίνει ότι είναι ελεύθεροι να επιλέγουν κατά πόσον θα ξεκινήσουν, συνεχίσουν ή παύσουν επιχειρηματικές δραστηριότητες στο Ιράν ή στην Κούβα, και κατά πόσον θα δραστηριοποιηθούν σε έναν οικονομικό τομέα βάσει αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης. Σκοπός της νομοθεσίας θωράκισης είναι ακριβώς να διασφαλιστεί ότι τέτοιες επιχειρηματικές αποφάσεις παραμένουν ελεύθερες, δηλαδή δεν επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς της ΕΕ από την καταχωρημένη εξωεδαφική νομοθεσία, την οποία το δίκαιο της Ένωσης δεν αναγνωρίζει ως έχουσα ισχύ ως προς αυτούς.»

Πολλά γερμανικά δικαστήρια, όπως και η εναγόμενη, ερμηνεύουν την απάντηση αυτή υπό την έννοια ότι οι οικονομικοί φορείς της Ένωσης μπορούν να ασκήσουν το συμβατικώς συμφωνηθέν δικαίωμα να καταγγείλουν τις συμβάσεις ανά πάσα στιγμή χωρίς αιτιολογία. Το Oberlandesgericht Köln (εφετείο Κολωνίας), στην

από 1ης Οκτωβρίου 2019 γνωμοδότησή του [παραλειπόμενα] ανέφερε ρητά ότι ο τερματισμός της σύμβασης θα μπορούσε επίσης να οφείλεται σε «κίνητρα που διαμορφώνονται από την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ».

Το δικάζον δικαστήριο θεωρεί δυνατή αυτήν την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96, σύμφωνα με την απάντηση της Επιτροπής, αλλά εκτιμά επίσης ότι σε αυτήν την περίπτωση η διάταξη δεν εξυπηρετεί τον σκοπό της. Επομένως, φαίνεται πιο λογική η ερμηνεία σύμφωνα με την οποία μια καταγγελία, ο κύριος λόγος της οποίας είναι η συμμόρφωση προς τις κυρώσεις των ΗΠΑ, αντιβαίνει στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96. Αντιθέτως, εάν η πράξη βασίζεται σε καθαρά οικονομικούς λόγους χωρίς σαφή αναφορά στις κυρώσεις, δεν αντιβαίνει στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96, καθότι σε διαφορετική περίπτωση [σελίδα 7 του πρωτοτύπου] οι εμπορικές σχέσεις με το Ιράν δεν θα ήταν δυνατόν να τερματισθούν ποτέ. Την άποψη αυτή υποστηρίζει η γερμανική θεωρία [παραλειπόμενα].

Ως εκ τούτου, η εναγόμενη θα έπρεπε κατ' εξαίρεση να εξηγήσει τα κίνητρά της για την καταγγελία της σύμβασης ή, εν πάση περιπτώσει, να εκθέσει και, ενδεχομένως, να αποδείξει ότι η απόφαση για τον τερματισμό της σύμβασης δεν ελήφθη λόγω του ότι σε διαφορετική περίπτωση θα υπήρχε φόβος να βρεθεί σε μειονεκτική θέση στην αμερικανική αγορά. Χωρίς αυτές τις εξηγήσεις, δεν θα ήταν δυνατόν να καθορισθεί εάν η καταγγελία αντιβαίνει στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96.

γ) Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος:

Το δικάζον τμήμα εκτιμά ότι καταγγελία που αντιβαίνει το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 είναι ανίσχυρη. Στο γερμανικό αστικό δίκαιο, τούτο προκύπτει από το άρθρο 134 του Αστικού Κώδικα. Η διάταξη αυτή ορίζει τα εξής:

Δικαιοπραξία που αντιβαίνει προς απαγορευτική διάταξη του νόμου είναι άκυρη εκτός εάν νόμος άλλως ορίζει.

Το δικάζον τμήμα εκτιμά ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 συνιστά απαγορευτική διάταξη υπό την ως άνω έννοια.

Ωστόσο, το άρθρο 9 του κανονισμού 2271/96 ορίζει ότι κάθε κράτος μέλος πρέπει να ορίζει αποτελεσματικές, ανάλογες προς την παράβαση και αποτρεπτικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης διατάξεων του κανονισμού. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας χαρακτήρισε, βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 2, εδάφιο 1, του Außenwirtschaftsverordnung (κανονισμού για το εξωτερικό εμπόριο και τις πληρωμές, στο εξής: AWW), σε συνδυασμό με το άρθρο 19, παράγραφος 4, εδάφιο 1, αριθμός 1 και παράγραφος 6, του Außenwirtschaftsgesetz (νόμου περί εξωτερικού εμπορίου, στο εξής: AWG), την

παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 ως διοικητική παράβαση που επισύρει πρόστιμο έως 500 000 ευρώ.

Λόγω της επαπειλούμενης οικονομικής ζημίας της εναγόμενης σε περίπτωση αποκλεισμού της από την αμερικανική αγορά, θα μπορούσε να θεωρηθεί δυσανάλογη η απαγόρευση τερματισμού της συμβατικής σχέσης της με την ενάγουσα, αντί για την επιβολή (μόνο) χρηματικού πρόστιμου σε αυτήν. Επιπλέον, το δικάζον τμήμα εκτιμά ότι ο κανονισμός δεν εξυπηρετεί άμεσα την προστασία της ενάγουσας. **[σελίδα 8 του πρωτοτύπου]**

δ) Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος:

Το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα σχετίζεται με όσα αναφέρθηκαν αμέσως προηγουμένως.

Κατά την κρίση του δικάζοντος τμήματος, η απαγόρευση συμμόρφωσης με τις δευτερογενείς κυρώσεις συνεπάγεται ένα δίλημμα για τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης, όπως η εναγόμενη, την προστασία των οποίων πρέπει να εξυπηρετεί ο κανονισμός σύμφωνα με το προοίμιό του. Εάν αυτοί συμμορφωθούν με το δίκαιο της Ένωσης, κινδυνεύουν να αποκλεισθούν από την αμερικανική αγορά, εάν δε συμμορφωθούν με τις κυρώσεις, παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης. Δεδομένης της *de facto* ισχύος των κυρώσεων των ΗΠΑ, οι οικονομικοί φορείς της Ένωσης ενδέχεται να αντιμετωπίσουν σημαντικές οικονομικές ζημίες εάν συμμορφωθούν με τη νομοθεσία της Ένωσης. Ο όμιλος Telekom πραγματοποιεί το 50 % του κύκλου εργασιών του στην αμερικανική αγορά. Κατά το δικάζον τμήμα, ο κίνδυνος αυτός δεν αντισταθμίζεται επαρκώς από την αξίωση αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 6, του κανονισμού 2271/96. Το ίδιο ισχύει και για τη δυνατότητα χορήγησης απαλλαγών που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 2271/96. Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού του κανονισμού για την αποφυγή της επιβολής δευτερογενών κυρώσεων στους οικονομικούς φορείς της Ένωσης, η πρακτική χορήγησης απαλλαγών θα πρέπει να είναι μάλλον περιορισμένη, οπότε πρέπει να υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι η απειλή οικονομικής ζημίας δεν επαρκεί αφ' εαυτής. Σε αυτό το πλαίσιο, το δικάζον τμήμα διατηρεί αμφιβολίες για το κατά πόσον, σε περίπτωση κινδύνου σημαντικών οικονομικών ζημιών στην αμερικανική αγορά, μια γενική απαγόρευση συνιστάμενη στη διακοπή των συμβατικών σχέσεων με έναν επιχειρηματικό εταίρο –ο οποίος είναι επίσης ασήμαντος οικονομικά– προς αποφυγή των εν λόγω κινδύνων, συνάδει με το άρθρο 16 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία της επιχειρηματικής ελευθερίας και με το άρθρο 52 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου κατοχυρώνεται η αρχή της αναλογικότητας.

2. Επί της σημασίας των προδικαστικών ερωτημάτων για την υπόθεση της κύριας δίκης:

Η απάντηση στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα είναι καθοριστική για την επίλυση της διαφοράς ενώπιον του δικάζοντος τμήματος, καθόσον από την απάντηση αυτή εξαρτάται εάν η τακτική καταγγελία της εναγόμενης είναι ανίσχυρη ή όχι. Το άρθρο 7, εδάφιο 1, του γερμανικού κανονισμού AWV το οποίο επίσης επικαλέστηκε η ενάγουσα, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για την επίλυση της διαφοράς. **[σελίδα 9 του πρωτοτύπου]**

Το άρθρο 7, εδάφιο 1 του AWV έχει ως εξής:

Η υποβολή δήλωσης στις συναλλαγές εξωτερικού εμπορίου και πληρωμών με την οποία υπήκοος ενός κράτους συμμετέχει σε μοιχοτάζ εναντίον άλλου κράτους (δήλωση μοιχοτάζ) απαγορεύεται.

Ανεξάρτητα από το εάν η δήλωση καταγγελίας συνιστά δήλωση μοιχοτάζ κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, το δικάζον τμήμα εκτιμά ότι το πεδίο εφαρμογής της δεν υπερಿಸχύει του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96, δηλαδή, εάν η τακτική καταγγελία της εναγόμενης σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2271/96 είναι έγκυρη, δεν αντιβαίνει επίσης στο άρθρο 7, εδάφιο 1 του νόμου AWV.

Lauenstein	Dr. Büßer	Dr. Brauer
Πρόεδρος του Oberlandesgericht	Δικαστής του Oberlandesgericht	Δικαστής του Oberlandesgericht
(εφετείου Αμβούργου)	(εφετείου Αμβούργου)	(εφετείου Αμβούργου)